

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

23 juni 2016

VOORSTEL

tot wijziging van Hoofdstuk X en artikel 151 van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde de bevoegdheid van de bijzondere commissie uit te breiden naar de verkoop van legermateriaal door Defensie

Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde te waarborgen dat de bijzondere commissie Legeraankopen de wapenhandel daadwerkelijk controleert

Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers met het oog op het toekennen van controlebevoegdheid voor de aankoop en de verkoop van legermaterieel

VERSLAG

NAMENS DE BIJZONDERE COMMISSIE
VOOR HET REGLEMENT EN VOOR DE
HERVORMING VAN DE PARLEMENTAIRE
WERKZAAMHEDEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Richard MILLER**

Zie:

Doc 54 **1621/ (2015/2016):**

001: Voorstel van de heren Buysrogge en Ducarme, mevrouw Grosemans en de heren Van Mechelen en Yüksel.

Zie ook:

003: Tekst aangenomen door de commissie.

Doc 54 **0994/ (2014/2015):**

001: Voorstel van mevrouw Fernandez Fernandez c.s.
002: Amendement.

Doc 54 **1607/ (2015/2016):**

001: Voorstel van de heren De Vriendt en Hellings c.s.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

23 juin 2016

PROPOSITION

modifiant le chapitre X et l'article 151 du Règlement de la Chambre des représentants en vue d'étendre la compétence de la Commission spéciale chargée des achats militaires à la vente de matériel militaire par la Défense

Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, visant à garantir le contrôle effectif du commerce des armes au sein de la commission spéciale des achats militaires

Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en vue de l'octroi d'une compétence de contrôle concernant l'achat et la vente de matériel militaire

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION SPÉCIALE
DU RÈGLEMENT ET DE LA
RÉFORME DU TRAVAIL
PARLEMENTAIRE
PAR
M. **Richard MILLER**

Voir:

Doc 54 **1621/ (2015/2016):**

001: Proposition de MM. Buysrogge et Ducarme, Mme Grosemans et MM. Van Mechelen et Yüksel.

Voir aussi:

003: Texte adopté par la commission.

Doc 54 **0994/ (2014/2015):**

001: Proposition de Mme Fernandez Fernandez et consorts.
002: Amendement.

Doc 54 **1607/ (2015/2016):**

001: Proposition de MM. De Vriendt et Hellings et consorts.

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Siegfried Bracke

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA Peter Buysrogge, Peter De Roover, Zuhail Demir,
Yoleen Van Camp
PS Jean-Marc Delizée, André Frédéric, Laurette Onkelinx
MR Kattrin Jadin, Richard Miller, Philippe Pivin
CD&V Jef Van den Bergh, Servais Verherstraeten
Open Vld Patrick Dewael, Sabien Lahaye-Battheu
sp.a Karin Temmerman
Ecolo-Groen Kristof Calvo
cdH Catherine Fonck

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Renate Hufkens, Werner Janssen, Peter Luykx, Sarah Smeyers, Kristien
Van Vaerenbergh
Emir Kir, Karine Lalieux, Eric Massin, Eric Thiébaud
David Clarinval, Denis Ducarme, Vincent Scourneau, Stéphanie Thoron
Sonja Becq, Nahima Lanjri, Veli Yüksel
Dirk Janssens, Luk Van Biesen, Carina Van Cauter
Meryame Kitir, Dirk Van der Maelen
Jean-Marc Nollet, Stefaan Van Hecke
Christian Brotcorne, Benoît Lutgen

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GOI	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000: Parlementair document van de 54e zittingsperiode +
basisnummer en volgnummer
QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV: Beknopt Verslag
CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag
en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken
(met de bijlagen)

PLEN: Plenum
COM: Commissievergadering
MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000: Document parlementaire de la 54e législature, suivi
du n° de base et du n° consécutif
QRVA: Questions et Réponses écrites
CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV: Compte Rendu Analytique
CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le
compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu
analytique traduit des interventions (avec les an-
nexes)
PLEN: Séance plénière
COM: Réunion de commission
MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations
(papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tél.: 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél.: 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

INHOUD	Blz.
I. Procedure	4
II. Inleidende uiteenzettingen	4
A. Inleidende uiteenzetting van het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde te waarborgen dat de bijzondere commissie Legeraankopen de wapenhandel daadwerkelijk controleert, ingediend door mevrouw Fernandez Fernandez c.s. (DOC 54 0994/001)	4
B. Inleidende uiteenzetting van het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers met het oog op het toekennen van controlebevoegdheid voor de aankoop en de verkoop van legermaterieel, ingediend door de heren De Vriendt en Hellings c.s. (DOC 54 1607/001)	5
C. Inleidende uiteenzetting van het voorstel tot wijziging van Hoofdstuk X en artikel 151 van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde de bevoegdheid van de bijzondere commissie uit te breiden naar de verkoop van legermateriaal door Defensie, ingediend door de heren Buysrogge en Ducarme, mevrouw Grosemans en de heren Van Mechelen en Yüksel (DOC 54 1621/001)	5
III. Algemene bespreking	5
IV. Stemmingen	10
Bijlage – Advies van de commissie voor de Landsverdediging van 11 mei 201612	11

SOMMAIRE	Pages
I. Procédure	4
II. Exposés introductifs	4
A. Exposé introductif de la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, visant à garantir le contrôle effectif du commerce des armes au sein de la commission spéciale des achats militaires, de Mme Fernandez Fernandez et consorts (DOC 54 0994/001)	4
B. Exposé introductif de la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en vue de l'octroi d'une compétence de contrôle concernant l'achat et la vente de matériel militaire, de MM. De Vriendt et Hellings et consorts (DOC 54 1607/001)	5
C. Exposé introductif de la proposition modifiant le chapitre X et l'article 151 du Règlement de la Chambre des représentants en vue d'étendre la compétence de la Commission spéciale chargée des achats militaires à la vente de matériel militaire par la Défense, MM. Buysrogge et Ducarme, Mme Grosemans et MM. Van Mechelen et Yüksel (DOC 54 1621/001)	5
III. Discussion générale	5
IV. Votes	10
Annexe – Avis de la commission de la Défense nationale du 11 mai 2016	11

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit voorstel tot wijziging van het Reglement en de toegevoegde voorstellen besproken tijdens haar vergaderingen van 1 juni 2015, 14 juli 2015 en 14 juni 2016.

I. — PROCEDURE

Het door mevrouw Julie Fernandez Fernandez c.s. ingediende voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde te waarborgen dat de bijzondere commissie Legeraankopen de wapenhandel daadwerkelijk controleert, (DOC 54 0994/001), werd besproken op 1 juni 2015, 14 juli 2015 en 14 juni 2016.

Tijdens haar vergadering van 14 juli 2015 heeft de commissie het advies gevraagd van de commissie voor de Landsverdediging. Dat advies (zie bijlage), dat werd uitgebracht op 11 mei 2016, betreft tevens de toegevoegde voorstellen tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers DOC 54 1607/001 en DOC 54 1621/001, die respectievelijk op 26 en 29 januari 2016 werden ingediend.

Tijdens haar vergadering van 14 juni 2016 heeft de commissie op grond van het advies van de commissie voor de Landsverdediging beslist de tekst van voorstel DOC 54 1621/001 als basis van de bespreking te nemen.

II. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Inleidende uiteenzetting van het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde te waarborgen dat de bijzondere commissie Legeraankopen de wapenhandel daadwerkelijk controleert, ingediend door mevrouw Julie Fernandez Fernandez c.s. (DOC 54 0994/001)

Mevrouw Julie Fernandez Fernandez (PS) verwijst naar de toelichting van het door haar ingediende voorstel.

Tevens beklemtoont zij dat in de vorige zittingsperiode veel fracties – zowel van de meerderheid als van de oppositie – hebben aangegeven dat zij voorstander zijn van het instellen van een mechanisme dat toeziet op de verkoop van verouderd legermaterieel door Defensie.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné la présente proposition de modification du Règlement et les propositions jointes au cours de ses réunions du 1er juin 2015, du 14 juillet 2015 et du 14 juin 2016.

I. — PROCÉDURE

La proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, visant à garantir le contrôle effectif du commerce des armes au sein de la commission spéciale des Achats militaires, de Mme Julie Fernandez Fernandez et consorts (DOC 54 994/001), a été discutée lors des réunions du 1er juin 2015, du 14 juillet 2015 et du 14 juin 2016.

Lors de sa réunion du 14 juillet 2015, votre commission a demandé l'avis de la commission de la Défense nationale. Cet avis (cf. annexe), rendu le 11 mai 2016, porte également sur les propositions jointes de modification du Règlement de la Chambre des représentants DOC 54 1607/001 et DOC 54 1621/001, déposées respectivement les 26 et 29 janvier 2016.

Lors de sa réunion du 14 juin 2016, votre commission a décidé, sur la base de l'avis rendu par la commission de la Défense nationale, de retenir le texte de la proposition DOC 54 1621/001 comme base de la discussion.

II. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

A. Exposé introductif de la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, visant à garantir le contrôle effectif du commerce des armes au sein de la commission spéciale des achats militaires, de Mme Julie Fernandez Fernandez et consorts (DOC 54 994/001)

Mme Julie Fernandez Fernandez (PS) se réfère aux développements de sa proposition.

Elle souligne en outre que, sous la précédente législature, de nombreux groupes se sont exprimés – majorité et opposition confondues – en faveur de la mise en place d'un mécanisme de contrôle des ventes d'anciens équipements militaires par la Défense.

B. Inleidende uiteenzetting van het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers met het oog op het toekennen van controlebevoegdheid voor de aankoop en de verkoop van legermaterieel, ingediend door de heren De Vriendt en Hellings c.s. (DOC 54 1607/001)

De hoofddiener verwijst naar het advies van de commissie voor de Landsverdediging (zie bijlage).

C. Inleidende uiteenzetting van het voorstel tot wijziging van Hoofdstuk X en artikel 151 van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde de bevoegdheid van de bijzondere commissie uit te breiden naar de verkoop van legermateriaal door Defensie, ingediend door de heren Buysrogge en Ducarme, mevrouw Grosemans en de heren Van Mechelen en Yüksel (DOC 54 1621/001)

De hoofddiener verwijst naar het advies van de commissie voor de Landsverdediging (zie bijlage).

III. — ALGEMENE BESPREKING

De heer Richard Miller (MR) verwijst naar zijn vroegere ervaring in het Waals Parlement, dat een controlemechanisme inzake de wapenverkoop heeft ingesteld. Die controle wordt uitgeoefend binnen een ad hoc-commissie die vergadert met gesloten deuren, aan de hand van halfjaarlijkse en jaarlijkse verslagen waarin de vergunningen voor de wapenimport, -uitvoer en -doorvoer worden geïnventariseerd.

De spreker vindt dat de controle op de wapenverkoop correct functioneert in België, op twee uitzonderingen na:

— de doorverkoop van materieel van Defensie wordt momenteel niet voldoende gecontroleerd; de spreker pleit ervoor dat als daarop een – noodzakelijkerwijze federale – controle komt, die alleen *a posteriori* mag plaatsvinden;

— de doorvoer van wapens wordt ook onvoldoende gecontroleerd, met name wat de wapens betreft die per vliegtuig via ons land worden doorgevoerd zonder te worden gelost – een wapendiefstal aan boord van een vliegtuig in de transitzone op een van onze luchthavens heeft recent het gebrek aan controle op dat gebied aangetoond.

B. Exposé introductif de la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en vue de l'octroi d'une compétence de contrôle concernant l'achat et la vente de matériel militaire, de MM. De Vriendt et Hellings et consorts (DOC 54 1607/001)

L'auteur principal se réfère à l'avis de la commission de la Défense nationale (voir annexe).

C. Exposé introductif de la proposition modifiant le chapitre X et l'article 151 du Règlement de la Chambre des représentants en vue d'étendre la compétence de la Commission spéciale chargée des achats militaires à la vente de matériel militaire par la Défense, MM. Buysrogge et Ducarme, Mme Grosemans et MM. Van Mechelen et Yüksel (DOC 54 1621/001)

L'auteur principal se réfère à l'avis de la commission de la Défense nationale (voir annexe).

III. — DISCUSSION GÉNÉRALE

M. Richard Miller (MR) fait part de son expérience au sein du Parlement wallon, où il existe un mécanisme de contrôle des ventes d'armes. Ce contrôle est exercé au sein d'une commission ad hoc, qui se réunit à huis clos, sur la base de rapports semestriels et annuels qui recensent les licences accordées pour l'importation, l'exportation et le transit d'armes.

L'orateur estime que le contrôle de la vente d'armes fonctionne correctement en Belgique, à deux exceptions près:

— la revente de matériel militaire par la Défense n'est à, à l'heure actuelle, pas contrôlée à suffisance; l'intervenant plaide pour qu'un contrôle – nécessairement au niveau fédéral – en la matière, s'il est mis en place, ne puisse être organisé qu'*a posteriori*;

— le transit des armes est également insuffisamment contrôlé, notamment en ce qui concerne les armes transitant par notre pays par avion mais sans être déchargées – un vol d'armes à bord d'un avion en transit sur un de nos aéroports a récemment illustré l'absence de contrôles dans ce domaine.

Het voorstel DOC 54 0994/001 heeft dus zijn verdiensten en het is gerechtvaardigd het debat verder uit te diepen, eventueel nadat de bijzondere commissie Legeraankopen om advies is verzocht.

De heer Hendrik Vuye (N-VA) kan zich grotendeels vinden in de verschillende aspecten van het betoog van de vorige spreker. Hij meent dat dit voorstel wellicht gebaat zou zijn met enkele aanpassingen, die dan besproken zouden moeten worden binnen de bijzondere commissie Legeraankopen of de commissie voor de Landsverdediging.

Mevrouw Julie Fernandez Fernandez (PS), hoofdindienster van voorstel DOC 54 0994/001, pleit ervoor hetzelfde type van controle in te voeren als voor legeraankopen. Zij herinnert eraan dat de minister van Defensie binnen de commissie voor de Landsverdediging al is gehoord over de kwestie van de doorverkoop door het leger van verouderde uitrusting. Wat bovendien specifiek de wapendoorvoer betreft, is het advies van de Staatsveiligheid en van de ADIV al beschikbaar. Dit voorstel strekt ertoe snel en concreet gevolg te geven aan de conclusies die uit die informatie zijn getrokken. Niets verhindert dat daarna de controle op de doorverkoop van wapens wordt verijnd.

De heer Richard Miller (MR) betwist niet dat het noodzakelijk is een oplossing te vinden voor de problemen die de verkoop van militaire uitrusting kan opleveren. Tijdens de vorige zittingsperiode bijvoorbeeld heeft het dossier van de doorverkoop van helikopters door Defensie heel wat stof doen opwaaien, aangezien achteraf is gebleken dat die helikopters in handen zijn gevallen van een regering die door een staatsgreep aan de macht was gekomen.

Wat de contouren van het te implementeren mechanisme betreft, vindt de spreker het geen goed idee een *a priori*-controlesysteem in te stellen: directe politieke controle maakt geen deel uit van de Belgische parlementaire traditie, in tegenstelling tot wat in andere landen – zoals Zweden – gangbaar is. Bij ons wordt de voorkeur gegeven aan een *a posteriori*-controle op de beleidsdaden van de uitvoerende macht.

De onmiddellijke parlementaire controle op de wapenverkoop zou overigens een heuse begeleiding van de beleidsdaden van de uitvoerende macht impliceren. Niet alleen rijst dan de vraag welke materiële en menselijke middelen een dergelijke controle vergt, maar ook welke verantwoordelijkheid het Parlement draagt zo bij het beheer van een concreet dossier fouten worden begaan. Op te merken valt dat momenteel op gewestelijk niveau de controle door het Parlement op de toekenning van wapenvergunningen eveneens *a posteriori* wordt uitgeoefend.

La proposition DOC 54 0994/001 a donc ses mérites et il se justifie d'approfondir le débat, éventuellement après avoir recueilli l'avis de la commission spéciale des Achats militaires.

M. Hendrik Vuye (N-VA) rejoint l'orateur précédent dans les différents aspects de son intervention. Il estime que la présente proposition nécessite sans doute quelques adaptations qui devraient être discutées au sein de la commission spéciale des Achats militaires ou en commission de la Défense nationale.

Mme Julie Fernandez Fernandez (PS), auteure principale de la proposition DOC 54 994/001, plaide pour l'instauration du même type de contrôle que celui qui est appliqué aux achats militaires. Elle rappelle que le ministre de la Défense a déjà été entendu en commission de la Défense nationale sur la question de la revente d'anciens équipements par l'armée et, qu'en outre, en ce qui concerne plus spécifiquement le transit d'armes, nous disposons déjà des avis de la Sûreté et du SGRS. La présente proposition vise à donner concrètement et rapidement suite aux conclusions qu'on a pu tirer de ces informations. Rien n'empêche d'affiner par la suite le contrôle des reventes d'armes.

M. Richard Miller (MR) ne conteste pas la nécessité d'apporter une solution aux problèmes que peut poser la revente d'équipements militaires. Sous la dernière législature, par exemple, le dossier de la revente d'hélicoptères par la Défense a suscité la polémique, puisqu'il s'est avéré après coup que ces hélicoptères ont abouti dans les mains d'un gouvernement issu d'un coup d'État.

En ce qui concerne les contours du mécanisme à mettre en place, l'intervenant plaide pour qu'on ne mette pas sur pied un mécanisme de contrôle *a priori*: le contrôle politique immédiat n'est pas dans la tradition parlementaire belge – à rebours d'autres États, comme la Suède par exemple –, qui privilégie le contrôle *a posteriori* de l'action de l'exécutif.

Au demeurant, le contrôle immédiat des ventes d'armes par le Parlement impliquerait un véritable accompagnement de l'action du pouvoir exécutif, ce qui, outre la question des moyens matériels et humains nécessaires à ce type de contrôle, soulève surtout la question de la responsabilité du Parlement en cas de faute dans la gestion d'un dossier concret. On notera que, à l'heure actuelle, le contrôle parlementaire de l'octroi des licences d'armes, au niveau régional, s'exerce également *a posteriori*.

De spreker legt de nadruk op de noodzaak voldoende bedenktijd te nemen, het liefst samen met de bijzondere commissie Legeraankopen.

Mevrouw Laurette Onkelinx (PS) geeft toe dat bedenktijd nodig is. In voorkomend geval zullen deskundigen moeten worden gehoord of zal een vergelijkend onderzoek moeten worden gedaan naar wat gangbaar is in andere parlementen.

De heer Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen) brengt, in zijn hoedanigheid van voormalig voorzitter van de bijzondere commissie Legeraankopen tijdens de vorige zittingsperiode, in herinnering dat destijds een consensus bestond om de controle op de doorverkoop van materiaal van Defensie aan die commissie toe te vertrouwen, alsook om die commissie op te nemen in het Reglement van de Kamer.

De spreker is voorstander van een *a priori*-controle, aangezien de *a posteriori*-controle in feite al bestaat, in de vorm van de ministeriële verantwoordelijkheid. Het zou er dus op neerkomen halverwege de rit een controle op die doorverkoopdossiers in te stellen. Dat veronderstelt een actieve medewerking van de diensten die onder de uitvoerende macht ressorteren; die medewerking zou kunnen worden omschreven in een tussen de commissie en de minister overeen te komen protocol.

De heer Francis Delpérée (cdH) sluit zich grotendeels aan bij de vorige betogen. Hij is evenwel terughoudend met betrekking tot het idee een administratief protocol te sluiten tussen de commissie en de diensten die onder de regering ressorteren: hoewel de commissie belast is met controle, oefent ze die controle uit via de minister, die verantwoording verschuldigd is aan de Kamer, dus niet via diensten die ressorteren onder de minister. Hij wijst er bovendien op dat uit de tekst van het voorstel blijkt dat het wel degelijk gaat om de controle op de wapens die *verkocht zijn* door Defensie, en niet de wapens die *te koop zijn*.

De heer Siegfried Bracke, voorzitter van de Kamer, stelt vast dat er een consensus bestaat over de algemene strekking van dit voorstel, namelijk een verhoogde controle op de doorverkoop van legermateriaal.

Aangaande de concrete krijtlijnen van die controle moet de reflectie nog worden verfijnd: moet de bevoegdheid van de commissie Legeraankopen worden uitgebreid tot de verkoop van materiaal? Moet het gaan om een controle *a priori* of louter *a posteriori*?

Naast die punten zij eraan herinnerd dat er nog steeds bepaalde technische problemen rijzen, zoals een vorige spreker heeft aangekaart: de bestaande taken van de

L'intervenant insiste sur la nécessité de prendre le temps de la réflexion, en associant à ce travail la commission spéciale des Achats militaires.

Mme Laurette Onkelinx (PS) admet qu'un temps de réflexion est nécessaire. Il conviendrait le cas échéant d'entendre des experts ou de procéder à un examen comparatif avec ce qui se pratique dans d'autres parlements.

M. Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen), en sa qualité d'ancien président de la commission spéciale des Achats militaires, sous la législature précédente, rappelle qu'il existait à l'époque un consensus pour confier le contrôle des reventes de matériel de la Défense à cette commission, de même que pour inscrire cette commission dans le Règlement de la Chambre.

L'intervenant se déclare en faveur d'un contrôle *a priori*, le contrôle *a posteriori* existant de fait déjà: c'est le régime de la responsabilité ministérielle. Il s'agirait donc de mettre sur pied un contrôle 'en cours de route' des dossiers de revente. Cela suppose une collaboration active des services dépendant de l'exécutif, qui pourrait être définie dans un protocole à conclure entre la commission et le ministre.

M. Francis Delpérée (cdH) souscrit pour l'essentiel aux précédentes interventions. Il se déclare toutefois réticent à l'idée de conclure un protocole administratif entre la commission et les services relevant du pouvoir exécutif: si la commission est chargée d'un contrôle, elle l'exerce à travers le ministre, responsable devant la Chambre, et non au travers de services qui dépendent du ministre. Il relève en outre que le texte de la proposition fait apparaître qu'il s'agit bien du contrôle des armes *vendues* par la Défense, et non des armes *à vendre*.

M. Siegfried Bracke, président de la Chambre, constate qu'il existe un consensus sur l'objectif global de cette proposition, dans le sens d'un contrôle accru des reventes de matériel militaire.

En revanche, concernant les contours concrets de ce contrôle, la réflexion doit encore être affinée: faut-il étendre la compétence de la commission des Achats militaires aux reventes de matériel? Faut-il mettre sur pied un contrôle *a priori* ou seulement *a posteriori*?

Outre ces questions, il faut rappeler qu'un certain nombre de problèmes techniques continuent à se poser, comme l'a rappelé un intervenant précédent:

commissie Legeaankopen worden louter omschreven in het verslag van de parlementaire onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar legeraankopen (Kamer, DOC 48 0954/013, 1994-1995, blz. 185-198) en in het huishoudelijk reglement van voornoemde commissie. Het lijkt dan ook noodzakelijk die taken te verankeren in het Reglement van de Kamer. Daarbij rijst een probleem, meer bepaald inzake de vertrouwelijkheidsregels en de toe te passen sancties bij schending van de vertrouwelijkheid, aangezien de sanctie waarin het huishoudelijk reglement voorziet (de vervanging van het nalatige lid), geen echt ontradend effect heeft; evenzo zouden de regels inzake het vergaderen met gesloten deuren van die commissie moeten zijn afgestemd op wat in het Reglement van de Kamer staat.

*
* *

De heer Siegfried Bracke, voorzitter van de Kamer, wijst erop dat de tekst van het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde te waarborgen dat de bijzondere commissie Legeaankopen de wapenhandel daadwerkelijk controleert (DOC 54 994/001), niet duidelijk aangeeft of de controle op de doorverkoop van wapens een controle *a posteriori* is, dan wel, zoals bij legeraankopen, een controle *a priori*.

Dit punt dient te worden uitgeklaard in de tekst van het voorstel. Ingeval voor een controle *a priori* wordt gekozen, ware het verstandig vooraf de commissie voor de Landsverdediging om advies te vragen.

Overigens is het voorstel taalkundig voor verbetering vatbaar, meer bepaald wat de Nederlandse tekst betreft.

De commissie stemt in met het voorstel om de commissie voor de Landsverdediging om advies te vragen.

Mevrouw Julie Fernandez Fernandez (PS), hoofdinster van voornoemd voorstel, is van mening dat de te volgen procedure voor de doorverkoop van legermateriaal zou moeten zijn afgestemd op de procedure voor de legeraankopen.

De heer Peter Buysrogge (N-VA) is als voorzitter van de commissie Legeaankopen van mening dat het logisch zou zijn de parlementaire controle uit te breiden tot de doorverkoop van legermateriaal. Dit vraagstuk zal evenwel worden herbekeken zodra de commissie voor de Landsverdediging haar advies heeft bekendgemaakt.

*
* *

les missions actuelles de la commission des Achats militaires sont définies uniquement dans le rapport de la commission d'enquête parlementaire sur les commandes militaires (Chambre, DOC 48 0954/013, 1994-1995, pp. 185-198) et dans le règlement d'ordre intérieur de la commission précitée, alors qu'un ancrage dans le Règlement de la Chambre semble indispensable. Cela pose problème, notamment, en ce qui concerne les règles de confidentialité et les sanctions à appliquer en cas de violation de la confidentialité, la sanction prévue par le règlement d'ordre intérieur (le remplacement du membre fautif) étant très peu dissuasive; de même, les règles du huis clos au sein de cette commission devraient suivre ce que prévoit le Règlement de la Chambre.

*
* *

M. Siegfried Bracke, président de la Chambre, relève que le texte de la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, visant à garantir le contrôle effectif du commerce des armes au sein de la commission spéciale des achats militaires (DOC 54 994/001) ne précise pas clairement si l'option retenue pour le contrôle de la revente des armes est un contrôle *a posteriori* ou, comme dans le cas des achats militaires, un contrôle *a priori*.

Il y a lieu de préciser ce point dans le texte de la proposition. Si l'option retenue est celle d'un contrôle *a priori*, il serait sage de demander au préalable l'avis de la commission de la Défense nationale.

Le texte de la proposition mériterait par ailleurs d'être amélioré, notamment dans sa version néerlandaise.

La commission se rallie à la proposition de demander l'avis de la commission de la Défense nationale.

Pour *Mme Julie Fernandez Fernandez (PS),* auteure principale de la proposition précitée, la procédure à suivre pour la revente de matériel militaire devrait s'aligner sur la procédure suivie en matière d'achats militaires.

M. Peter Buysrogge (N-VA) estime, en sa qualité de président de la commission des Achats militaires, qu'il serait logique d'étendre le contrôle parlementaire en ce qui concerne la revente de matériel militaire. Mais cette question sera réexaminée à la lumière de l'avis demandé à la commission de la Défense nationale.

*
* *

Mevrouw Julie Fernandez Fernandez (PS) betreurt dat het bijna een jaar heeft geduurd voordat de commissie voor de Landsverdediging een advies heeft uitgebracht over het oorspronkelijke voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer, meer bepaald het voorstel waarvan zij de hoofdindienster is (DOC 54 0994/001). Zij onderstreept dat zij op 18 september 2015 een amendement heeft ingediend om rekening te houden met de op- en aanmerkingen die over die tekst zijn geformuleerd. Intussen heeft de meerderheid alle tijd gehad om haar eigen voorstel (DOC 54 1621/001) in te dienen, dat weliswaar beknopter is, maar het bepalend gedeelte van voornoemd amendement grotendeels overneemt.

De commissie die een advies moet uitbrengen, wordt in haar werkzaamheden tegengehouden opdat de meerderheid haar eigen tekst zou kunnen indienen en als basistekst voor de bespreking kan gebruiken; die werkwijze schept een gevaarlijk precedent. Hoewel het de spreekster verheugt dat haar initiatief uiteindelijk heeft bijgedragen tot de invoering van een controlemechanisme inzake de doorverkoop van legerwapens, zal zij zich dus bij de stemming over het gehele voorstel onthouden.

De heer Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen) is eveneens van mening dat de werkwijze die de vorige spreekster onder de aandacht brengt, niet bepaald elegant is. Het belangrijkste is echter dat dit dossier, waarvan de grondslagen teruggaan tot de vorige zittingsperiode, toen de spreker zelf voorzitter van de commissie Legeraankopen was, eindelijk zijn beslag krijgt.

Wat de inhoud van de besproken voorstellen betreft, valt te betreuren hoe summier het voorstel van de meerderheid is; als gevolg daarvan moeten in het huishoudelijk reglement van de commissie Legeraankopen en in het te sluiten protocol met de minister van Landsverdediging elementen worden gepreciseerd die beter waren geregeld in het Reglement van de Kamer zelf. Ondanks dat bezwaar zal de spreker het door de meerderheid ingediende voorstel steunen.

De heer Peter Buysrogge (N-VA) vindt de kritiek van de twee vorige sprekers overdreven. Niet alleen is er geen jaar, maar zijn er acht maanden verstreken tussen de indiening van het amendement op het oorspronkelijke voorstel en het advies van de commissie voor de Landsverdediging; gelet op de voorgeschiedenis van dit dossier is dat redelijk.

Voorts heeft de commissie voor de Landsverdediging onder deze zittingsperiode een bijzonder drukbezette agenda.

Mme Julie Fernandez Fernandez (PS) déplore qu'il ait fallu attendre près d'un an pour que la commission de la Défense nationale rende un avis concernant la proposition initiale de modification du Règlement de la Chambre, à savoir celle dont elle est l'auteure principale (DOC 54 994/001). Elle souligne qu'elle a déposé, le 18 septembre 2015, un amendement en vue de tenir compte des observations et remarques formulées à propos de ce texte. Entretemps, la majorité aura eu tout loisir de déposer sa propre proposition (DOC 54 1621/001) qui, quoique plus succincte, copie largement le dispositif de l'amendement précité.

Cette façon de procéder, consistant à retarder les travaux de la commission chargée de rendre un avis en vue de permettre à la majorité de déposer son propre texte et de finalement retenir celui-ci comme base de la discussion, constitue un dangereux précédent. En conséquence, et bien qu'elle se réjouisse que son initiative a malgré tout permis d'aboutir à la mise sur pied d'un mécanisme de contrôle des reventes des armes de la Défense, l'intervenante s'abstiendra au moment du vote sur l'ensemble.

M. Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen) estime également que le procédé mis en évidence par l'intervenante précédente manque d'élégance. L'essentiel est toutefois que ce dossier, dont les rétroactes remontent à la législature précédente, lorsque l'intervenant était lui-même président de la commission des Achats militaires, aboutisse enfin.

Sur le fond des propositions examinées, on peut regretter le laconisme de la proposition de la majorité, ce qui obligera à préciser dans le règlement d'ordre intérieur de la commission des Achats militaires et dans le protocole à conclure avec le ministre de la Défense des éléments qu'il aurait été préférable de régler dans le Règlement de la Chambre lui-même. Nonobstant ce grief, l'intervenant annonce qu'il soutiendra la proposition déposée par la majorité.

M. Peter Buysrogge (N-VA) juge excessive la critique émise par les deux intervenants précédents. D'une part, il s'est écoulé huit mois entre le dépôt de l'amendement à la proposition initiale et l'avis rendu par la commission de la Défense nationale et non un an, ce qui est somme toute raisonnable compte tenu des antécédents de ce dossier.

D'autre part, l'agenda de la commission de la Défense nationale est, sous cette législature, particulièrement chargé.

Er zijn ook objectieve redenen waarom de commissie voor de Landsverdediging het nodig achtte alleen over voorstel DOC 54 1621/001 een gunstig advies uit te brengen:

— het opschrift van dat laatste voorstel omschrijft beter de bevoegdheden van de commissie belast met de controle op de legeraankopen en -verkoop. Het specificeert immers dat de bevoegdheidsverruiming van de commissie Legeraankopen betrekking heeft op de verkoop van militair materieel door Defensie, dus door de Federale Staat, terwijl de twee andere voorstellen de indruk zouden kunnen wekken dat de uitbreiding van die controle op alle wapenverkoop slaat. Er moet aan worden herinnerd dat in beginsel de gewesten bevoegd zijn voor de controle op de wapenverkoop;

— het voorstel van de meerderheid laat enkele details weg die beter buiten het Kamerreglement om worden geregeld; voorts beoogt voorstel DOC 54 1607/001 de commissie belast met de controle op de legeraankopen en -verkoop op te dragen het jaarlijks materieelbehoefteoverzicht te onderzoeken, terwijl voor dat onderzoek ontegensprekelijk de commissie voor de Landsverdediging bevoegd is.

De heer Richard Miller (MR) benadrukt het belang van het debat, alsook de noodzaak om de bestaande controleregelingen inzake bewapening eveneens te doen gelden voor de doorverkoop van wapens afkomstig van Defensie. Het komt de commissie Legeraankopen toe de nodige schikkingen te treffen opdat bij de doorverkoop van legermaterieel alle betrokkenen (dat wil zeggen niet alleen de intermediaire kopers, maar ook de eindafnemers) daadwerkelijk kunnen worden geïdentificeerd.

IV. — STEMMINGEN

Artikel 1 van het voorstel DOC 54 1621/001 wordt aangenomen met 9 stemmen en 1 onthouding.

Artikel 2 wordt eenparig aangenomen.

Het gehele voorstel wordt aangenomen met 9 stemmen en 1 onthouding.

Bijgevolg vervallen de toegevoegde voorstellen DOC 54 0994/001 en DOC 54 1607/001.

De rapporteur,

Richard MILLER

De voorzitter,

Siegfried BRACKE

Il existe par ailleurs des raisons objectives pour lesquelles la commission de la Défense nationale a estimé devoir rendre un avis positif sur la seule proposition DOC 54 1621/001:

— l'intitulé de cette dernière circonscrit mieux les compétences de la commission des Achats et de la vente de matériel militaire, dans la mesure où il spécifie que l'extension de compétence de la commission des Achats militaires porte sur la vente de matériel militaire par la Défense, à savoir l'État fédéral, là où les deux autres propositions pourraient donner l'impression que l'extension de ce contrôle porte sur toutes les ventes d'armes. Rappelons que le contrôle des ventes d'armes est en principe du ressort des Régions;

— la proposition de la majorité fait l'économie de certains détails qu'il convient de régler en dehors du Règlement de la Chambre; en outre, la proposition DOC 54 1607/001 vise à attribuer l'examen de l'inventaire annuel des besoins en matériel à la commission des Achats militaires et de la vente de matériel militaire, alors que cet examen relève incontestablement des missions de la commission de la Défense nationale.

M. Richard Miller (MR) souligne l'importance du débat et la nécessité de compléter les mécanismes de contrôle existants en matière d'armement aux reventes d'armes de la Défense. Il appartiendra à la commission des Achats militaires de prendre les dispositions nécessaires afin que, lors de la revente de matériel militaire, l'ensemble des acteurs, c'est-à-dire non seulement les acheteurs intermédiaires mais également le destinataire final, puissent être effectivement identifiés.

IV. — VOTES

L'article premier de la proposition DOC 54 1621/001 est adopté par 9 voix et une abstention.

L'article 2 est adopté à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition est adopté par 9 voix et une abstention.

Les propositions jointes DOC 54 0994/001 et DOC 54 1607/001 deviennent dès lors sans objet.

Le rapporteur,

Richard MILLER

Le président,

Siegfried BRACKE

BIJLAGE

**Advies
van de commissie voor de Landsverdediging**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
LANDSVERDEDIGING
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Wouter DE VRIENDT**

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzettingen	12
II. Bespreking.....	18
III. Stemmingen	22

ANNEXE

**Avis
de la commission de la Défense nationale**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA DÉFENSE NATIONALE
PAR
M. Wouter DE VRIENDT

SOMMAIRE

Pages

I. Exposés introductifs	12
II. Discussion	18
III. Votes.....	22

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Karolien Grosemans

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA	Rita Bellens, Peter Buysrogge, Karolien Grosemans, Renate Hufkens
PS	Julie Fernandez Fernandez, Sébastien Pirlot, Eric Thiébaud
MR	Denis Ducarme, Richard Miller, Damien Thiéry
CD&V	Wouter Beke, Veli Yüksel
Open Vld	Dirk Van Mechelen, Tim Vandenput
sp.a	Alain Top
Ecolo-Groen	Benoît Hellings
cdH	Georges Dallemagne

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Rita Gantois, Peter Luykx, Wouter Raskin, Kristien Van Vaerenbergh, Jan Vercammen
Philippe Blanchart, Stéphane Crusnière, Gwenaëlle Grovonius, Özlem Özen
Emmanuel Burton, Jean-Jacques Flahaux, Gilles Foret, Benoît Friart
Roel Deseyn, Veerle Heeren, Stefaan Vercamer
Nele Lijnen, Ine Somers, Luk Van Biesen
David Geerts, Dirk Van der Maelen
Wouter De Vriendt, Evita Willaert
Francis Delpérée, Vanessa Matz

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft tijdens haar vergadering van 11 mei 2016 de drie hiernavolgende voorstellen tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, besproken, met het oog op het uitbrengen van een advies erover aan de commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire werkzaamheden:

— voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde te waarborgen dat de bijzondere commissie Legeraankopen de wapenhandel daadwerkelijk controleert (DOC 54 0994/001);

— voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers met het oog op het toekennen van controlebevoegdheid voor de aankoop en de verkoop van legermaterieel (DOC 54 1607/001);

— voorstel tot wijziging van Hoofdstuk X en artikel 151 van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde de bevoegdheid van de bijzondere commissie [Legeraankopen] uit te breiden naar de verkoop van legermateriaal door Defensie (DOC 54 1621/001).

I. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Inleidende uiteenzetting van de heer Sébastien Pirlot, mede-indiener van voorstel DOC 54 0994/001

De heer Sébastien Pirlot (PS), mede-indiener van voorstel DOC 54 0994/001, wijst erop dat zijn fractie drie voorstellen heeft ingediend die betrekking hebben op de federale bevoegdheid inzake wapenhandel.

Het betreft het wetsvoorstel tot indiening bij de Kamer van volksvertegenwoordigers van een jaarverslag over de wapenverkoop door de politiediensten (DOC 54 1549/001) dat werd verwezen naar de tijdelijke commissie Terrorismebestrijding, het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde te waarborgen dat een daadwerkelijke controle wordt ingesteld op de wapenverkoop door de politiediensten (DOC 54 1550/001) en het onderhavige voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, teneinde te waarborgen dat de bijzondere commissie Legeraankopen de wapenhandel daadwerkelijk controleert (DOC 0994/001), die beide werden verwezen naar de commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire werkzaamheden.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ces trois propositions de modification du Règlement de la Chambre des représentants au cours de sa réunion du 11 mai 2016 en vue de rendre un avis à la commission du Règlement et de la Réforme du Travail parlementaire:

— proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, visant à garantir le contrôle effectif du commerce des armes au sein de la commission spéciale des achats militaires (DOC 54 0994/001);

— proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en vue de l'octroi d'une compétence de contrôle concernant l'achat et la vente de matériel militaire (DOC 54 1607/001);

— proposition modifiant le chapitre X et l'article 151 du Règlement de la Chambre des représentants en vue d'étendre la compétence de la Commission spéciale chargée des achats militaires à la vente de matériel militaire par la Défense (DOC 54 1621/001).

I. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

A. Exposé introductif de M. Sébastien Pirlot, coauteur de la proposition DOC 54 0994/001

M. Sébastien Pirlot (PS), coauteur de la proposition DOC 54 0994/001, souligne que son groupe a déposé trois propositions relatives à la compétence fédérale en matière de commerce des armes.

Il s'agit de la proposition de loi instituant la remise d'un rapport annuel auprès de la Chambre des représentants sur les ventes d'armements réalisées par la police (DOC 54 1549/001) qui a été renvoyée à la commission temporaire "Lutte contre le terrorisme", de la proposition modifiant le Règlement de la Chambre des représentants visant à garantir le contrôle effectif des ventes d'armements par la police (DOC 54 1550/001) et de la proposition, à l'examen, de modification du Règlement de la Chambre des représentants, visant à garantir le contrôle effectif du commerce des armes au sein de la commission spéciale des achats militaires (DOC 0994/001), qui ont toutes deux été renvoyées à la commission du règlement et de la réforme du travail parlementaire.

De voorstellen zijn gericht op de invoering van een effectieve controle op de door de Federale Staat verkochte wapens, hetzij via de politie hetzij via Defensie.

De heer Pirlot betreurt het ten zeerste dat het bijna een jaar heeft geduurd en pas nadat drie brieven hierover naar de voorzitter van de Kamer werden verstuurd, vooraleer het voorstel DOC 54 0994/001 werd opgenomen in de agenda van de commissie voor de Landsverdediging die door de Voorzitter van de Kamer, bij brief van 17 juli 2015, werd gevraagd een advies over dit voorstel te formuleren ten behoeve van de commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire werkzaamheden.

De spreker herinnert eraan dat mevrouw Julie Fernandez Fernandez, hoofdindienster van voorstel DOC 54 0994/001, op 1 juni 2015 haar tekst heeft voorgesteld in de commissie voor het Reglement, die op 14 juli 2015 de commissie voor de Landsverdediging heeft verzocht een advies uit te brengen over dat voorstel tot wijziging van het Reglement teneinde te waarborgen dat de bijzondere commissie Legeraankopen de wapenhandel daadwerkelijk controleert.

De heer Pirlot protesteert met klem tegen de houding van de voorzitter van de commissie, die eigenlijk de bedoeling had het voorstel van zijn fractie te blokkeren en een identieke tekst van de meerderheid (DOC 54 1621/001) op de agenda te plaatsen. Het bijgevoegde voorstel van de meerderheid is een *copy-paste* van het voorstel van de PS, dat nochtans meerdere maanden geleden bij de tijd is gebracht via amendement nr. 1 (DOC 54 0994/002) om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de diensten van de Kamer en van de leden van de meerderheid. Verschillende zinnen van de toelichtingen zijn identiek en vooral het dispositief is identiek hetzelfde, zij het in beknoptere vorm.

Het komt de spreker voor dat de voorzitter van de commissie de meerderheid in zekere mate voortrekt, wat een gevaarlijk precedent inhoudt.

De heer Pirlot herinnert er eveneens aan dat de vraag om advies van de commissie voor het Reglement er alleen is gekomen op voorstel van zijn fractie en niet op dat van de meerderheid.

*
* *

Vervolgens gaat de heer Pirlot dieper in op de inhoud van het voorstel en van *amendement nr. 1* (DOC 54 0994/002) dat door hem en mevrouw Julie Fernandez

Les propositions visent à instaurer un contrôle effectif des armes vendues par l'État fédéral, que ce soit par la police ou par la Défense.

M. Pirlot regrette vivement qu'il ait fallu près d'une année et trois lettres adressées à ce sujet au président de la Chambre avant que la proposition DOC 54 0994/001 ne soit inscrite à l'ordre du jour de la commission de la Défense nationale, que le président de la Chambre a invitée, par lettre du 17 juillet 2015, à formuler un avis sur cette proposition à l'intention de la commission du Règlement et de la Réforme du Travail parlementaire.

L'orateur rappelle que le 1er juin 2015 Mme Julie Fernandez Fernandez, auteur principal de la proposition DOC 54 0994/001, a présenté son texte en commission du Règlement qui a demandé, le 14 juillet 2015, à la commission de la Défense nationale de remettre un avis sur cette proposition de modification du Règlement visant à garantir le contrôle effectif du commerce des armes au sein de la commission spéciale des achats militaires.

M. Pirlot proteste vivement contre l'attitude de la présidence de la commission qui avait en fait pour but de bloquer la proposition de son groupe et de mettre à l'ordre du jour le même texte de la majorité (DOC 54 1621/001). La proposition de la majorité qui a été jointe est un copier-coller de la proposition du PS qui pourtant a été actualisé par un amendement n° 1 (DOC 54 0994/002) depuis plusieurs mois afin de rencontrer les remarques des services de la Chambre et des membres de la majorité. Plusieurs phrases des développements sont les mêmes et surtout le dispositif est identiquement le même en plus succinct.

L'orateur a le sentiment que le président de la commission favorise en quelque sorte la majorité, ce qui constitue un dangereux précédent.

M. Pirlot rappelle également que la demande d'avis de la commission du Règlement a été faite uniquement sur la proposition de son groupe et non sur celui de la majorité.

*
* *

M. Pirlot s'attarde ensuite sur la teneur de la proposition et de l'*amendement n° 1* (DOC 54 0994/002) qu'il a présenté avec Mme Julie Fernandez Fernandez.

Fernandez is ingediend. Het amendement strekt ertoe de tekst van het voorstel integraal te vervangen door een nieuwe tekst, die hij toelicht.

Ondanks het feit dat de bevoegdheid voor handel en wapenexport grotendeels geregionaliseerd is, valt tot op vandaag een niet-onaanzienlijk deel van die verkopen onder de bevoegdheid van de federale overheid.

Op basis van de parlementaire debatten mag er immers van worden uitgegaan dat tussen 10 % en 20 % van de wapenverkoop een federale bevoegdheid blijft. Hetzelfde geldt voor de verkoop van verouderd legermaterieel.

Het leger gaat namelijk geregeld over tot de verkoop van oud materieel, gaande van kleding tot helikopters, vliegtuigen en gepantserde voertuigen. In de toekomst zouden bijvoorbeeld ook C-130's of F-16's te koop kunnen worden aangeboden.

Daarvoor geldt dezelfde verkoopprocedure als voor wapensystemen.

In principe neemt het leger alleen kandidaat-ondernemingen in aanmerking die aan verschillende strenge selectiecriteria beantwoorden.

Uit een onderzoek van *La Libre Belgique* naar dergelijke verkoop zou evenwel blijken dat Defensie, tijdens de vorige regeerperiode, niet altijd voldoende zou hebben nagegaan of de potentiële kopers, wanneer het om delicaat materieel ging, bekend waren bij de politie- of de inlichtingendiensten.

Zo is in september 2009 in de pers eveneens het bericht verschenen dat het leger de verkoop van 23 helikopters zou hebben toegewezen aan een vennootschap in Brussel, maar dat, naar onderzoek uitwees, vier helikopters zijn terechtgekomen in Madagaskar; daar zijn ze door de president, die na een staatsgreep aan de macht was gekomen, ter beschikking gesteld van het Madagassische leger. Nochtans kunnen dergelijke toestellen alleen worden uitgevoerd mits de Belgische firma daartoe de toestemming vraagt en verkrijgt.

Die op zijn minst kwestieuze verkoop had heel wat vragen opgeroepen en de aandacht gevestigd op artikel 151 van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Sinds de regionalisering in 2003 is dat artikel in de vergeethoek geraakt en heerst er op federaal niveau een zekere schemerzone. In de huidige context is die schemerzone des te meer onaanvaardbaar.

De PS-fractie wil in dit dossier dan ook een positieve bijdrage leveren.

L'amendement tend à remplacer l'intégralité du texte de la proposition par un nouveau texte qu'il commente.

Malgré que la majeure partie de la compétence du commerce et des exportations des armes ait été régionalisée, encore aujourd'hui, une partie non négligeable de ces ventes sont du ressort de l'autorité fédérale.

On peut en effet estimer, selon les débats parlementaires, qu'entre 10 % et 20 % des armes vendues restent une compétence fédérale. Il en va ainsi des ventes d'ancien matériel militaire.

À ce titre, l'armée procède régulièrement à la vente d'anciens équipements, allant des vêtements aux hélicoptères, avions ou véhicules blindés. Dans l'avenir de telles ventes pourraient concerner les C-130 ou les F-16 par exemple.

Pour ce matériel, la procédure de vente est la même que pour la vente de systèmes d'armes.

En principe, l'armée ne retient que des firmes candidates qui répondent à plusieurs critères de sélection stricts.

Or, sous la précédente législature, selon une enquête menée par *La Libre Belgique* sur ces ventes, il semblerait que la Défense nationale, quand il s'agit de matériel sensible, ne vérifierait pas suffisamment si les acheteurs potentiels sont connus des services de police ou de renseignement.

Ainsi, toujours selon la presse, en septembre 2009, l'armée aurait sélectionné, pour la vente de 23 hélicoptères, une société basée à Bruxelles mais, d'après l'enquête, quatre d'entre eux sont arrivés ensuite à Madagascar et ont été mis à la disposition de l'armée malgache par le président, arrivé au pouvoir après un coup d'État. Et cela, alors que la firme belge doit normalement demander l'autorisation pour exporter de tels appareils.

Cette vente pour le moins polémique avait alors soulevé de nombreuses questions et avait remis en lumière l'article 151 du Règlement de la Chambre des représentants. Un article du Règlement qui est, depuis la régionalisation en 2003, largement oublié en faisant régner une espèce de flou au niveau fédéral. Dans le contexte actuel, ce flou est d'autant plus inacceptable.

Le groupe PS souhaite dès lors s'intégrer dans une perspective positive dans ce dossier.

Volgens de spreker moet dit concrete voorval, dat tekenend is voor de mogelijke ontsporingen van het huidige doorverkoopstelsel, worden aangegrepen om dat stelsel te hervormen; daartoe dienen aan de bijzondere commissie Legeraankopen bevoegdheden te worden verleend als bedoeld in het bestaande artikel 151 van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

De in die commissie toegepaste procedure zou, via een advies aan de regering over de legeraankopen, aldus ook betrekking hebben op de verkoop van legermaterieel. De uitvoer van nieuw, oud of overtollig legermaterieel is immers geenszins een onbeduidende handeling.

De eindbestemming en dus de tussenpersonen bij die verkoop van legermateriaal moeten duidelijk bekend zijn, over de hele lijn, meer bepaald door in de procedure rekening te houden met de adviezen van de militaire en/of burgerlijke inlichtingendienst.

De regering heeft de plicht na te denken over de wederverkoop door Defensie van — zelfs gedemilitariseerd — legermaterieel, teneinde bij het begin van de procedure meer gewicht te geven aan de militaire inlichtingen. Daarnaast moet echter ook het parlementaire werk op dat gebied worden opgevoerd en samenhangender worden.

De vereiste transparantie moet daartoe eveneens tot stand komen door middel van een betere parlementaire betrokkenheid, meer bepaald via de bijzondere commissie voor de Legeraankopen, die door de aanneming van dit voorstel niet alleen bevoegdheden zou krijgen inzake de legeraankopen, maar ook inzake de legerverkoop.

Die betere betrokkenheid moet echter gepaard gaan met strikte regels inzake vertrouwelijkheid, wat thans al mogelijk is op grond van het huishoudelijk reglement van de bijzondere commissie Legeraankopen.

De spreker herinnert eraan dat de N-VA en Ecolo-Groen, alsook zijn fractie, zich tijdens de vorige zittingsperiode in mei 2013 al voor een dergelijk initiatief hadden uitgesproken.

Het voorstel beperkt zich ertoe ten behoeve van de commissie Legeraankopen bestaande, in artikel 151 van het Reglement van de Kamer opgenomen bevoegdheden te verlenen of te verplaatsen.

Il s'agit pour l'orateur d'utiliser cet exemple concret, illustrant les dérives possibles du système actuel de revente, pour le réformer, en accordant à la commission spéciale des Achats militaires des compétences prévues par l'actuel article 151 du Règlement de la Chambre des représentants.

La procédure appliquée au sein de cette commission, via un avis pour les achats militaires remis au gouvernement, s'étendrait ainsi aux ventes de matériel militaire. En effet, exporter du matériel militaire neuf, ancien ou en surplus n'est nullement un geste anodin.

La destination finale et donc les intermédiaires de ces reventes de matériel de l'armée doivent être clairement connus de bout en bout, notamment en tenant compte, dans la procédure, des avis reçus de la part du service de renseignement militaire et/ou civil.

Au-delà du devoir pour l'exécutif de mener cette réflexion sur la revente de matériel militaire par la Défense, même démilitarisé, afin de donner plus de poids aux avis fournis, en amont de la procédure, par le renseignement militaire, le travail parlementaire en la matière doit, lui aussi, être renforcé et rendu plus cohérent.

Pour ce faire, cette transparence doit également passer par une meilleure implication parlementaire, notamment via la commission spéciale des Achats militaires, à qui reviendrait, par l'adoption de cette proposition, des attributions non seulement pour les achats militaires mais également pour les ventes militaires.

Cette meilleure implication doit cependant respecter des règles strictes de confidentialité, ce que permet déjà aujourd'hui le règlement d'ordre intérieur de la commission spéciale des Achats militaires.

L'orateur rappelle que sous la législature précédente, en mai 2013, la N-VA et Ecolo-Groen, ainsi que son groupe s'étaient déjà exprimés en faveur d'une telle initiative.

La proposition ne fait que donner/déplacer des compétences existantes et déjà prévues par l'article 151 du règlement de la Chambre à la commission des Achats militaires.

B. Inleidende uiteenzetting van de heer Wouter De Vriendt, hoofdindieners van voorstel DOC 54 1607/001

De heer Wouter De Vriendt, hoofdindieners van voorstel DOC 54 1607/001, verheugt er zich over dat de commissie zich vandaag uiteindelijk kan buigen over de drie voorliggende voorstellen die alle min of meer dezelfde strekking hebben en dat er binnen de meerderheid een akkoord over het principe werd bereikt.

De heer De Vriendt, die tijdens de vorige zittingsperiode voorzitter was van de commissie Legeraankopen, preciseert dat vanaf 2013 met een aantal fracties werd geijverd om de bevoegdheid van die commissie uit te breiden tot de verkoop van legermateriaal.

De spreker schetst vervolgens de context waarin de gedachte voor de bevoegdheidsuitbreiding haar oorsprong vindt.

In 2013 bleek uit verschillende persberichten dat Defensie tussen 2009 en 2012 een aantal Agusta helikopters had verkocht aan het Brusselse bedrijf *MAD Africa Distribution*. Dit bedrijf verkocht de toestellen vervolgens door aan een Nederlandse firma waarna uiteindelijk twee helikopters terechtkwamen in Zuid-Soedan waar ze tegen de burgerbevolking werden ingezet. Het bedrijf dat de toestellen eerst aankocht werd toen reeds in het oog gehouden door de Belgische en Franse inlichtingendiensten voor witwaspraktijken en wapentrafiëk.

De heer De Vriendt heeft vastgesteld dat de hele keten gaande van de initiële verkoper tot de uiteindelijke bestemming heel wat lacunes vertoont waardoor onvoldoende controle wordt uitgeoefend.

Bij nader onderzoek van het desbetreffend dossier rees de vraag of de Belgische overheid geen toestemming voor een *third party transfer* nodig had van de Italiaanse overheid die haar goedkeuring moest hechten aan de verkoop aan het bedrijf *MAD Africa Distribution*. En ook of België geen controle had moeten uitoefenen op de doorverkoop aan het Nederlands bedrijf en vervolgens aan Zuid-Soedan.

Volgens interne documenten hadden de attesten inzake *third party transfer* moeten afgeleverd zijn alvorens de verkoop kon doorgaan. Uit het *end user certificate* bleek dat de Belgische overheid wel degelijk een controlerende taak te spelen had en dat bijgevolg een aantal procedureregels niet zijn nageleefd bij de verkoop aan *MAD Africa Distribution* en de daaropvolgende verkopen. De administratie heeft destijds onvoldoende controle uitgevoerd.

B. Exposé introductif de M. Wouter De Vriendt, auteur principal de la proposition DOC 54 1607/001

M. Wouter De Vriendt, auteur principal de la proposition DOC 54 1607/001, se réjouit que la commission puisse finalement examiner ce jour les trois propositions à l'examen, dont la teneur est quasiment identique, et qu'un accord de principe ait été atteint au sein de la majorité.

M. De Vriendt, qui présidait la commission des Achats militaires au cours de la législature précédente, précise que dès 2013, un certain nombre de groupes se sont efforcés d'étendre les compétences de cette commission à la vente de matériel militaire.

L'orateur brosse ensuite le contexte dans lequel est née l'idée de l'extension de compétences.

En 2013, différents articles de presse ont révélé qu'entre 2009 et 2012, la Défense avait vendu un certain nombre d'hélicoptères Agusta à l'entreprise bruxelloise *MAD Africa Distribution*. Cette entreprise revendait ensuite les appareils à une société néerlandaise, deux hélicoptères ayant finalement abouti au Soudan du Sud, où ils ont été engagés contre la population civile. La première entreprise ayant acheté les hélicoptères faisait déjà alors l'objet d'une surveillance par les services de renseignement français et belge pour pratiques de blanchiment et trafic d'armes.

M. De Vriendt a constaté que l'ensemble de la chaîne allant du vendeur initial au destinataire final présentait de nombreuses lacunes, si bien que le contrôle était insuffisant.

Restait à savoir, après un examen plus approfondi du dossier concerné, si l'autorité belge ne devait pas disposer d'une autorisation de *third party transfer* de l'autorité italienne, qui devait marquer son accord sur la vente à l'entreprise *MAD Africa Distribution*. Et si la Belgique n'aurait pas dû contrôler la revente à la société néerlandaise et ensuite au Soudan du Sud.

Au vu de documents internes, les attestations relatives au *third party transfer* auraient dû être délivrées avant que la vente ne puisse avoir lieu. Il est ressorti du *end user certificate* que l'autorité belge avait bel et bien une tâche de contrôle à exercer et qu'un certain nombre de règles de procédure n'avaient donc pas été respectées lors de la vente à *MAD Africa Distribution* et des reventes suivantes. L'administration n'a pas procédé à des contrôles suffisants à l'époque.

Een adequate parlementaire controle is voor de spreker dan ook noodzakelijk. De commissie Legeraankopen heeft om haar controlerecht goed te kunnen uitoefenen de samenwerking van de minister van Defensie nodig en dit geldt ook bij een bevoegdheidsuitbreiding. Een wijziging van het Reglement van de Kamer volstaat niet. Er moet ook een administratief protocol worden gesloten tussen de Kamer en de minister van Defensie.

In 2013 is men niet geslaagd in dit opzet omdat de toenmalige minister van Landsverdediging onvoldoende bereidwilligheid aan de dag legde, wat duurde tot aan de verkiezingen van mei 2014.

Daarom is de spreker vandaag verheugd over de voorliggende voorstellen welke ook van de drie een gunstig advies verkrijgt.

Ten slotte wijst de spreker erop dat de voorstellen wel enkele verschillen vertonen. Zo beschrijft het voorstel DOC 54 1607/001 van de Ecolo-Groen fractie vrij gedetailleerd hoe de controle concreet dient te worden uitgeoefend. Hij verwijst hiervoor naar de toelichting en artikel 2 van het voorstel. Het voorstel DOC 54 1621/001 van de meerderheid is summier wat impliceert dat de gedetailleerde procedure- en controleregels in het administratief protocol en het huishoudelijk reglement zullen moeten worden opgenomen.

C. Inleidende uiteenzetting van de heer Peter Buysrogge, hoofdindieners van voorstel DOC 54 1621/001

De heer Peter Buysrogge, hoofdindieners van voorstel DOC 54 1621/001, verwijst naar de toelichting bij het voorstel die hij citeert.

Hij meent dat vooral het resultaat van belang is. De spreker herinnert eraan dat tijdens de vorige zittingsperiode de fractie van de heer Pirlot ruim de tijd heeft gehad om actie te ondernemen in dit verband.

De heer Buysrogge is tevreden omdat de drie voorstellen in feite dezelfde strekking hebben gericht op een bevoegdheidsuitbreiding van de commissie Legeraankopen tot de verkopen van militair materiaal.

Niettemin bestaan er wel enkele verschillen die een gunstig advies voor het meerderheidsvoorstel kunnen rechtvaardigen.

Zo is er de planning van de aankopen en de rapportage daarover die volgens de spreker beter in de openbare vergadering van de commissie voor de

L'orateur estime dès lors qu'un contrôle parlementaire adéquat s'impose. Pour exercer correctement son droit de contrôle, la commission des Achats militaires a besoin de la collaboration du ministre de la Défense, et cela vaut également lors d'une extension de compétences. Il ne suffit pas de modifier le Règlement de la Chambre. Un protocole administratif doit également être conclu entre la Chambre et le ministre de la Défense.

En 2013, on n'est pas parvenu à atteindre cet objectif parce que le ministre de la Défense de l'époque n'a pas fait preuve de la bonne volonté nécessaire. Cette situation a perduré jusqu'aux élections de mai 2014.

C'est pourquoi l'orateur se réjouit des propositions à l'examen, quelle que soit celle des trois qui bénéficiera d'un avis favorable.

Enfin, l'orateur souligne que les propositions présentent cependant quelques différences. Ainsi, la proposition DOC 54 1607/001 du groupe Ecolo-Groen décrit de façon assez détaillée comment le contrôle doit être exercé concrètement. Il renvoie à cet égard aux développements et à l'article 2 de cette proposition. La proposition DOC 54 1621/001 de la majorité est succincte, ce qui implique que les règles de procédure et de contrôle détaillées devront figurer dans le règlement d'ordre intérieur.

C. Exposé introductif de M. Peter Buysrogge, auteur principal de la proposition DOC 54 1621/001

M. Peter Buysrogge, auteur principal de la proposition DOC 54 1621/001, renvoie aux développements de la proposition qu'il cite.

Il estime que c'est surtout le résultat qui importe. L'orateur rappelle qu'au cours de la précédente législature, le groupe de M. Pirlot a largement eu le temps de prendre des initiatives dans ce domaine.

M. Buysrogge est satisfait dans le sens où les trois propositions à l'examen visent en fait à étendre la compétence de la commission Achats militaires à la vente de matériel militaire.

Néanmoins, il y a quelques différences qui peuvent faire pencher la balance pour la proposition présentée par la majorité.

Il y a ainsi la planification des achats et le rapportage afférent qu'il est préférable, selon le membre, d'examiner en séance publique de la commission de la Défense

Landsverdediging wordt besproken dan achter gesloten deuren in de commissie Legeraankopen.

Voorts worden de procedureregels en –afspraken met de minister beter in het administratief protocol en het huishoudelijk reglement bepaald en niet in het Reglement van de Kamer.

Eens het voorstel tot wijziging van het Reglement door de Kamer is aangenomen zal de commissie voor de Legeraankopen zich hierover buigen.

Een ander punt van verschil houdt verband met de bespreking van de zesmaandelijke verslagen die de commissie zouden worden voorgelegd overeenkomstig artikel 17 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie. Volgens de heer Buysrogge gaat het hier om een gewestbevoegdheid en moet men er zich voor hoeden om op het terrein van de gewesten te komen. De desbetreffende bepaling in de voorstellen DOC 54 0994/001-002 (voorgesteld artikel 151, vierde lid, Reglement) en DOC 54 1607/001 (voorgesteld artikel 151, §3, Reglement) zouden kunnen worden geïnterpreteerd als een inbreuk op de bevoegdheidsverdelende regels. Dit is niet het geval in het voorstel DOC 54 1621/001.

II. — BESPREKING

De heer Sébastien Pirlot (PS) verwijst naar de zesmaandelijke verslagen waar de vorige spreker het over heeft en naar de inhoud van voornoemd artikel 17 van de wet 5 augustus 1991. Volgens de spreker wordt thans wat het luik Politie betreft niet gerapporteerd aan de Kamer terwijl dit voor het aspect Defensie wel het geval is.

Volgens de heer Pirlot hebben de diensten van de Kamer bevestigd dat er zich geen bevoegdheidsprobleem stelt (cf. DOC 54 1352/008, p. 33 e.v.).

Uit de vorige tussenkomst blijkt duidelijk dat het voorstel van de meerderheid (DOC 54 1621/001) eenvoudigweg een kopie is van zijn voorstel.

De heer Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen) wijst erop dat zijn voorstel juridisch grondig onderbouwd is. Het risico van bevoegdheidsoverschrijding doet zich niet voor omdat de desbetreffende bepaling betrekking heeft op de zesmaandelijke verslagen over de verkoop van legermateriaal wat tot de federale bevoegdheidsfeer behoort. Het is trouwens essentieel dat de commissie

nationale plutôt qu'à huis clos au sein de la commission Achats militaires.

En outre, il est préférable de fixer les règles de procédure et accords en ce domaine avec le ministre dans le protocole administratif et dans le règlement d'ordre intérieur plutôt que dans le Règlement de la Chambre.

Lorsque la proposition de modification du Règlement sera adoptée par la Chambre, la commission Achats militaires se penchera sur cette question.

Un autre point de divergence concerne l'examen des rapports semestriels qui seraient soumis à la commission, conformément à l'article 17 de la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation, au transit et à la lutte contre le trafic d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire ou de maintien de l'ordre et de la technologie y afférente. Selon M. Buysrogge, il s'agit là d'une compétence régionale et il faut se garder d'empiéter sur le terrain des Régions. La disposition afférente dans les propositions DOC 54 0994/001-002 (article 151, alinéa 4, proposé du Règlement) et DOC 54 1607/001 (article 151, § 3, proposé du Règlement) pourrait être interprétée comme une atteinte aux règles répartitrices de compétences. Tel n'est pas le cas dans la proposition DOC 54 1621/001.

II. — DISCUSSION

M. Sébastien Pirlot (PS) se réfère aux rapports semestriels évoqués par le précédent intervenant, et à la teneur de l'article 17 précité de la loi du 5 août 1991. Selon le membre, à l'heure actuelle, il n'est pas fait rapport à la Chambre en ce qui concerne le volet Police, alors que c'est bien le cas pour le volet Défense.

Selon M. Pirlot, les services de la Chambre ont confirmé qu'il n'y avait pas de problème de compétences (cf. DOC 54 1352/008, p. 33 et s.).

Il ressort clairement de l'intervention précédente que la proposition de la majorité (DOC 54 1621/001) est tout simplement une copie de sa proposition.

M. Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen) souligne que sa proposition est bien étayée juridiquement. Il n'y a pas de risque d'excès de compétence parce que la disposition concernée porte sur les rapports semestriels relatifs à la vente de matériel militaire, ce qui relève de la compétence du niveau fédéral. Il est d'ailleurs essentiel que la commission Achats (et "ventes") militaires puisse

voor de Legeraankopen (en “-verkoop”) die kan onderzoeken omdat het een *post factum* controle toelaat.

De heer Alain Top (sp.a) preciseert dat zijn fractie de voorstellen die in feite dezelfde strekking hebben steunt. Hij verwijst naar berichten die soms door de media worden verspreid dat Belgische wapens opduiken in oorlogsgebieden of dat België een draaischijf is voor illegale wapenhandel. Het staat buiten kijf dat dit soort problemen moet worden aangepakt.

De heer Veli Yüksel (CD&V) vindt dat de voorstellen gericht zijn op de invoering van een soort ethische code voor de verkoop van militair materieel, wat hij steunt. Dit brengt mee dat op die wijze de transparantie kan worden gewaarborgd en het parlement een inzage recht krijgt. De desbetreffende regels zullen worden opgenomen in het reglement van de Kamer, het huishoudelijk reglement van de commissie en het met de minister van Defensie te sluiten administratief protocol. De drie voorstellen zijn grotendeels gelijklopend en beogen in feite hetzelfde.

Wat de verwijzing betreft naar de voorlegging van de zesmaandelijks verslagen overeenkomstig de wet van 5 augustus 1991, wijst de spreker erop dat elk verkoopdossier sowieso zal worden voorgelegd en desgevallend onderzocht door de commissie.

In verband met de verwijzing naar de verkoop van de Agusta helikopters door Defensie in het verleden, vestigt de spreker er de aandacht op dat die toestellen gedemilitariseerd waren alvorens zij werden verkocht. De uitvoervergunning werd toen door de gewesten afgeleverd. De keten van verkoop en doorverkoop wordt complex en ondoorzichtig bij gedemilitariseerd materieel omdat het materieel op de vrije markt wordt verhandeld. De controle op dit soort transacties is in dat geval niet zo vanzelfsprekend als de heer De Vriendt voorhoudt.

De heer Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen) vindt dat de vorige spreker zich niet bewust is van het risico bij de verkoop van militair materieel dat op het eerste gezicht gedemilitariseerd is en dat soms vrij snel en eenvoudig terug een militair karakter kan krijgen. Het voorbeeld van de inzet ervan tegen de burgerbevolking in Zuid-Soedan toont dit aan.

Juist omwille van de complexe verkoopketen is het essentieel dat de bijzondere commissie de parlementaire controle kan waarborgen. De commissie Legeraankopen heeft tot op heden goed gefunctioneerd in goede samenwerking met het kabinet en de diensten

examiner ceux-ci dès lors que cela permet un contrôle *post factum*.

M. Alain Top (sp.a) précise que son groupe soutient les propositions, lesquelles ont en fait la même portée. Il renvoie aux informations parfois diffusées par les médias, selon lesquelles la présence d'armes belges est observée dans des zones de conflit ou selon lesquelles la Belgique est une plaque tournante du trafic d'armes. Il faut, à n'en pas douter, s'attaquer à ce type de problème.

M. Veli Yüksel (CD&V) se félicite que les propositions à l'examen visent à instaurer pour la vente de matériel militaire une sorte de code éthique qui permettra de garantir la transparence, le Parlement se voyant par ailleurs accorder un droit de regard en la matière. Les règles en question seront inscrites dans le règlement de la Chambre et dans le règlement d'ordre intérieur de la commission, ainsi que dans le protocole administratif qui doit être conclu avec le ministre de la Défense. Les trois propositions se recoupent en grande partie et elles ont en réalité un objet identique.

En ce qui concerne la référence faite à la communication de rapports tous les six mois conformément à la loi du 5 août 1991, l'intervenant souligne que chaque dossier de vente sera en tout état de cause soumis à la commission et, le cas échéant, examiné par celle-ci.

En ce qui concerne la référence faite aux hélicoptères Agusta vendus dans le passé par la Défense, l'intervenant tient à signaler que ces appareils ont été démilitarisés avant la vente. La licence d'exportation a été délivrée à l'époque par les Régions. Le réseau de vente et de revente de matériel démilitarisé est complexe et opaque, car ces biens sont négociés sur le marché libre. Ce type de transactions n'est dès lors pas aussi aisé à contrôler que M. De Vriendt le laisse entendre.

M. Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen) estime que l'intervenant précédent n'est pas conscient des risques liés à la vente d'équipements militaires qui semblent à première vue démilitarisés mais peuvent quelquefois recouvrer rapidement et sans difficultés un caractère militaire. Il en veut pour preuve l'usage qui a été fait de ce type de matériel contre la population civile au Soudan du Sud.

C'est précisément en raison de la complexité du réseau de vente qu'il est essentiel que la commission spéciale puisse garantir le contrôle parlementaire. La commission a jusqu'à présent fonctionné efficacement, en bonne entente avec le cabinet et les services de la

van Defensie. Dezelfde manier van werken zou moeten kunnen worden voortgezet voor verkoopdossiers.

Bij de verkoop van de Agusta helikopters blijkt uit het *end user certificate* dat België een attest voor de *third party transfer* nodig had van de Italiaanse overheid op het ogenblik van de verkoop door *MAD Africa Distribution* aan de Nederlandse firma. Door dit bij de Italiaanse overheid niet op te vragen heeft de vorige minister van Landsverdediging een vergissing begaan.

De spreker wijst erop dat hij tijdens de vorige zittingsperiode, in zijn hoedanigheid van voorzitter van de commissie Legeraankopen, door de conferentie van voorzitters op 26 juni 2013 werd gevraagd een voorstel tot wijziging van het Reglement op te stellen na overleg met de minister van Landsverdediging. Ondanks herhaalde brieven is de minister nooit ingegaan op het voorstel tot overleg, tot aan het einde van de zittingsperiode.

De heer Veli Yüksel (CD&V) vindt het een ethische plicht van het parlement om controle op de verkoop van militair materieel uit te oefenen. Om in de toekomst problemen te vermijden steunt zijn fractie het voorstel. Het argument dat een gedemilitariseerd stuk materieel niet zou mogen worden verkocht om te verhinderen dat het in de toekomst zou kunnen worden gemilitariseerd, kan leiden tot een patstelling waarbij niets nog zou kunnen worden verkocht. Hoe kan men vermijden of afdwingen dat gedemilitariseerd tuig dat vrij werd verkocht later terug met wapens zou worden uitgerust? Het komt erop aan in de eerste plaats te beletten dat wapens en militair materieel in verkeerde handen zou terechtkomen.

De heer Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen) onderstreept dat de controle op de eindbestemming voor gedemilitariseerd materieel, dat soms met eenvoudige ingrepen terug gemilitariseerd kan worden, noodzakelijk is. De spreker gaat ervan uit dat de commissie voor de Legeraankopen (en “-verkoop”) die controle ook daadwerkelijk zal uitoefenen.

Défense. Ce mode de travail devrait pouvoir être appliqué également dans les dossiers de vente.

En ce qui concerne les hélicoptères Agusta, il ressort de l'*end user certificate* qu'au moment de la vente de ces hélicoptères par *MAD Africa Distribution* à une société néerlandaise, la Belgique aurait dû demander aux autorités italiennes la délivrance d'un certificat d'autorisation de transfert à un tiers. Le ministre de la Défense précédent a commis une erreur en négligeant de demander ce certificat.

L'intervenant souligne que, sous la législature précédente, il a été invité, par la conférence des présidents, le 26 juin 2013, en sa qualité de président de la commission des Achats militaires, à rédiger une proposition de modification du Règlement après concertation avec le ministre de la Défense. Bien qu'il ait adressé plusieurs lettres en ce sens au ministre jusqu'à la fin de la législature, le ministre n'a jamais réagi à sa proposition de concertation.

M. Veli Yüksel (CD&V) estime que le Parlement a le devoir moral de contrôler la vente du matériel militaire. Pour éviter tout problème à l'avenir, son groupe soutient la proposition de loi à l'examen. L'argument selon lequel le matériel démilitarisé ne devrait pas pouvoir être vendu afin d'empêcher que ce matériel puisse être remilitarisé ultérieurement pourrait aboutir à une impasse et empêcher toute vente de matériel à l'avenir. Comment pourrait-on éviter que du matériel démilitarisé librement vendu soit à nouveau réarmé ultérieurement ou obtenir le respect de cette condition de la part des acheteurs? Il s'agit avant tout d'éviter que des armes et du matériel militaire tombent entre de mauvaises mains.

M. Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen) souligne qu'il est indispensable de contrôler la destination finale du matériel démilitarisé pouvant parfois être remilitarisé moyennant une intervention simple. L'intervenant part du principe que la commission des Achats (et des “ventes”) militaires exercera effectivement ce contrôle.

III. — STEMMINGEN

De commissie formuleert achtereenvolgens, met 7 tegen 4 stemmen, een negatief advies over de voorstellen DOC 54 0994/001, met inbegrip van het amendement nr. 1 (DOC 54 0994/002), en DOC 54 1607/001, en, met 10 stemmen en 2 onthoudingen, een gunstig advies over voorstel DOC 54 1621/001.

De rapporteur,

Wouter DE VRIENDT

De voorzitter,

Karolien GROSEMANS

III. — VOTES

La commission formule successivement, par 7 voix contre 4, un avis négatif sur les propositions DOC 54 0994/001, y compris sur l'amendement n° 1 (DOC 54 0994/002), et DOC 54 1607/001, et, par 10 voix et 2 abstentions, un avis favorable sur la proposition DOC 54 1621/001.

Le rapporteur,

Wouter DE VRIENDT

La présidente,

Karolien GROSEMANS